

ГІСТАРЫЧНЫ ШЛЯХ

Выступленне Прэзідэнта Беларусі А. Р. Лукашэнкі

Паважаныя суайчыннікі і замежныя госці! Дарагія ветэраны! Сябры!

Дазвольце мне перш за ўсё павіншаваць вас з Днём Незалежнасці — нашым галоўным дзяржаўным святам, якое стала сімвалам свабоды беларускага народа. Народ, які перамог смерць у самай страшнай вайне ў гісторыі чалавецтва.

Так, да сваёй незалежнасці беларусы ішлі больш за тысячу гадоў. Амаль ва ўсе часы, пачынаючы з глыбокай старажытнасці, гэта быў шлях барацьбы. Барацьбы з суровым кліматам за ўраджай, з захопнікамі за зямлю, з прыгнятальнікамі за свабоду, з інтэрвентамі за веру, культуру і традыцыі.

Але Вялікая Айчынная вайна стала вайной за жыццё, за само існаванне нацыі. Вайной за месца беларусаў у гісторыі, за месца маладой савецкай рэспублікі на карце свету. Гады акупацыі наглядна і жорстка паказалі людзям сапраўдны сэнс такіх паняццяў, як бяспека, свабода, суверэнiтэт і незалежнасць. Гэтыя каштоўнасці маглі быць страчаны назаўсёды, але былі здабыты ў дзень вызвалення нашай сталіцы — горада Мінска.

З таго часу змянілася амаль чатыры пакаленні беларусаў. Але памяць пра герояў, якія падарылі нам будучыню, жыве ў нашых сэрцах. У ёй шмат болю, але яшчэ больш гонару. У ёй усведамленне, што ўсе мы, сучасныя беларусы, з'яўляемся носьбітамі гена пераможцаў.

Тое, што ў далёкім 45-м беларускі народ адстаяў сваю незалежнасць са зброяй у руках, — гэта сур'ёзны аргумент супраць любога ўмяшання ў жыццё краіны. Але сёння мала падхапіць гістарычны сцяг Перамогі бацькаў і дзядоў, з гонарам пранесці яго і перадаць дзецям.

Настаў час абараніць гонар сцяга пераможцаў. Калі мы бачым, што нават нашчадкі народаў, выратаваных 75 гадоў таму ад фашысцкага рабства і генацыду, разбураюць помнікі савецкім воінам і гераізму нацыстаў, мы разумеем, што вайна, на жаль, не закончылася. Яна прадаўжаецца ў культурнай, інфармацыйнай, палітычнай і эканамічнай сферах. У брацкай нам краіне нават перайшла ў гарачую фазу.

А пазней ужо ў былых рэспубліках СССР прывяло да расколу ў грамадстве. Гэты гістарычны вопыт мы ігнараваць не можам, і гэта данасць, якая сёння існуе, мы таксама ігнараваць не можам.

Усведамленне таго, што нашы продкі былі вялікімі людзьмі, — гэта тое, што дае кожнаму новаму пакаленню пачуццё самадэятасці і гонару за сваё паходжанне, робіць нацыю моцнай і незалежнай. Менавіта гераічны падзеі мінулага фарміруюць нацыянальную ідэнтнасць народа і аб'ядноўваюць яго.

Таму любыя спробы дыскрэдытаваць пакаленне пераможцаў мы будзем расцэнюваць як замах на суверэнiтэт, носьбітам якога з'яўляецца і беларускі народ. І трэба разумець, што нашчадкі і ідэйныя паслядоўнікі тых, хто стаў па другую лінію фронту, не пакінуць спробы перапісаць гісторыю Другой сусветнай вайны або забыць яе. Але мы не можам, проста не маем права дапусціць гэта. Не маем права ў імя памяці тых, хто аддаў жыццё за свабоду беларускай зямлі, за нашу сённяшнюю сучаснасць і будучыню нашых дзяцей і ўнукаў.

Гістарыяграфія Вялікай Айчыннай вайны — гэта больш за 260 лагераў смерці, больш за 140 карных аперацый на тэрыторыі Беларусі, больш за тры гады нечалавечых пакут беларусаў у акупацыі — у балотах, зямлянках. Гэта памяць увекавечана ў больш як васьмі тысячх мемарыяльных помнікаў, у архіўных кінастужках і дакументах. Яна жыве ў народнай ініцыятыве «Беларусь памятае».

І сёння важна не толькі захавць, але і давесці да ведама ўсе архіўныя фонды. Гэта пакет контраргументаў, які дапаможа будучым пакаленням беларусаў захавць гераічную спадчыну сваёй краіны.

Дарагія ветэраны! Вось ужо 25 гадоў мы разам адзначаем 3 ліпеня Дзень вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і Дзень Незалежнасці нашай дзяржавы.

Я ўпэўнены, вы шчаслівыя сёння бацьчы, што адноўлены вамі мір у краіне мы захоўваем як самую вялікую каштоўнасць у жыцці. І наш святы абавязак — у імя вашага вялікага подзвігу захавць і перадаць

наступным пакаленням мірную, бяспечную і незалежную Беларусь. Нягледзячы на розныя пераплёты сучаснасці, смею вас запэўніць: мы яе захаваем — гэта мірную і незалежную краіну.

Шаноўныя беларусы! Грамадзяне краіны! Успамінаючы герояў вайны, мы заўсёды кажам пра іх мужнасць, гатоўнасць аддаць жыццё за Радзіму. І разумеем, што выпрабаванні Вялікай Айчыннай вайны абудзілі ў народзе невядомы раней сілы. Але ж узагадала іх шматвяковая гісторыя несвабоднага жыцця нашых далёкіх продкаў.

Безумоўна, вытокі нашай незалежнасці бяруць свой пачатак у сівай старажытнасці, у глыбіні стагоддзяў. Яны — у імкненні Полацкага княства да палітычнай і эканамічнай самастойнасці, у стварэнні на нашай зямлі самага прагрэсіўнага права, у шматлікіх навуковых і духоўных працах, у палітычных поспехах суайчыннікаў — яскравых прадстаўнікоў розных гістарычных эпох.

Але так адбылося, што амаль тысячу гадоў выразнікамі нашай волі на беларускай зямлі былі выключна каранаваныя асобы. І толькі ў ХХ стагоддзі на адвечнае пытанне «А хто там ідзе?» знайшоўся лёсавызначальны адказ. У вельмі складаных умовах трох рэвалюцый, Першай сусветнай і Грамадзянскай войнаў на гістарычную сцэну падняўся беларускі народ — мудры і цягавіты працаўнік, праўдзівы абаронца і захавальнік Радзімы.

Народ, які фактычна і быў гаспадаром гэтай зямлі, таму што ў жудасныя часы ўсіх войнаў (якіх было нямаля) ён самааддана ўставаў на абарону Бацькаўшчыны і заўсёды ведаў, хто яе вораг. Нават не маючы палітычнай самастойнасці, стагоддзямі жылі пад гнётам культурнай, канфесійнай і палітычнай экспансіі, ён здолеў захавць сваю этнічную самабытнасць і традыцыі.

А гэта і ёсць незалежнасць — тая самая найвялікшая прага да сапраўднай волі, якая жыве ў сэрцы. Яна і дапамагае нам захавць сувязь з продкамі, роднай зямлёй, зберагчы нацыянальную ідэнтнасць, веру і мову.

Менавіта сэрцам беларускі народ заўсёды выбіраў гістарычны шлях і тым самым

даказаў, што заслугоўвае суверэннага права вяршыць свой лёс. Мы і толькі мы будзем вяршыць гэты лёс на гэтым кавалку зямлі.

Паважаныя таварышы!

У гэты святочны дзень мы заўсёды ўспамінаем савецкую эпоху, якая дала беларусам магчымасць упершыню ў сваёй гісторыі лабудоваць эканамічны фундамент будучай легітымнай дзяржавы — рэспубліку з усімі нацыянальнымі атрыбутамі: беларускімі сцягам, гербам і гімнам.

Але ў навейшы час наша пакаленне мае гонар рэалізаваць абсалютнае права на дзяржаўны суверэнiтэт і незалежнасць. На шчасце, без крыві і ўзрушэнняў.

І мы зрабілі гэта, выбраўшы шлях пераеманасці палітычных, культурных і сацыяльных традыцый — свой, а не навязаны знешнімі сіламі гістарычны шлях. Шлях, які многім, як вы бачыце, ужо сёння не падабаецца. Але гэта наш шлях, мы яго выбралі. І мы будзем ісці гэтым шляхам, чаго б нам гэта ні каштавала. Я памятаю, год таму мы разважалі на гэту тэму, і ўжо тады я вас папярэдзіў, што суверэнiтэт і незалежнасць — гэта самае дарагое, што ёсць у любога народа, і што суверэнiтэт і незалежнасць дорага каштуюць. Калі мы хочам быць суверэннымі і незалежнымі, нам трэба ісці на гэта, спакойна, без узрушэнняў, не ўступаючы ў канфлікты ні з якімі суседзьмі, далёкімі або блізкімі, — нам гэта не патрэбна, мы мірныя людзі і хочам жыць спакойна. Жыць за свой кошт, сваёй працай, нам чужога не трэба, але і свайго мы не аддадзім.

На рэспубліканскіх рэфэрэндуме у 1990-я беларускі народ падтрымаў моўную роўнасць і дату Дня Незалежнасці. Зрабіў выбар на карысць моцнай улады, здольнай забяспечыць бяспеку і стабільнасць дзяржаўнага развіцця. Дзіўна, але я апошнім часам усё часцей чую крытыку гэтай формы дзяржаўнага ладу нашай краіны. Я хачу некаго, які прысутнічае ў гэтай зале, нагадаць, а моладзь, якая гэтага не ведае, прайнфармаваць, што не я ўзяў і маналізаваў гэту ўладу, узваліў на свае плечы непасільную ношу. Тады мы ўяўлялі крывава абрубак вялікай дзяржавы — Савецкага Саюза. Ні грошай, ні мукі, каб хлеб спячы, вакол забастоўкі, каструлі, чайнікі, лыжкі.

Наша будучыня залежыць толькі ад нас саміх

Дзень Незалежнасці 3 ліпеня — гэта нагода не толькі ўспомніць тых, хто заваяваў нам права быць гаспадарамі на сваёй зямлі, але і падумаць пра тое, які ўнёсак можа зрабіць кожны з нас у прагрэсіўнае заўтра нашай краіны. Што ўсё ў нашых руках, казалі ўчора Прэзідэнт, калі звяртаўся з уступным словам да грамадзян на Плошчы Перамогі, прадстаўнікі ўлады, галоўныя героі падзеі — ветэраны Вялікай Айчыннай вайны.

Па традыцыі старт святочным мерапрыемствам не толькі ў сталіцы, але і па ўсёй краіне дае патрыятычнае шэсце «Беларусь памятае!». У Мінску ва ўрачыстасцях узяў удзел Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка з сынамі.

Калона амаль з пяці тысяч чалавек пачала рухацца ад Дзяржаўнага цырка па праспекце Незалежнасці да плошчы Перамогі. Наперадзе яе — рота ганаровай варты з кветкавай гірляндай у нацыянальных колерах.

За вайскоўцамі па галоўнай вуліцы сталіцы прайшлі ветэраны Узброеных Сіл Беларусі, воіны-інтэрнацыяналісты, вышэйшыя службовыя асобы, кіраўнікі дзяржаўных органаў улады, дзеячы культуры, вядомыя

спартсмены, піянеры, кадэты, маладзёжныя актывісты. За імі выстраіўся картэж аўтамабіляў УАЗ, дзе размясціліся шаноўныя госці свята — удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны, якіх суправяджалі падлеткі — іх праўнукі або тыя, хто шэфствуе над ветэранамі.

Да пачатку шэсця журналісты змаглі крыху пагаварыць з прадстаўнікамі ўлады і ветэранамі і павіншаваць іх са святам.

«Мы сёння ў першую чаргу аддаём даніну памяці, павагі, пакланення подзвігу нашых людзей, якія яго здзейснілі, каб мы жылі ў свабоднай, вольнай краіне, якая развіваецца і накіравана ў будучыню.

Учора на святочным канцэрце рэтраспектыва паказала, што мы зрабілі за 26 гадоў нашага суверэнiтэту, чаго дасягнулі ў сферы прамысловасці, сельскай гаспадаркі, як развіваюцца ІТ-сфера, навука. Мы сталі касмічнай краінай. У Беларусі захоўваюцца сацыяльныя гарантыі — мы клапацімся аб ветэранам, дзецях, шматдзетных сем'ях, маладых людзях. І гэтак свята заўсёды выклікае прыўзнятыя пачуцці, гэта этап, пасля якога хочацца зрабіць у сваёй справе, на сваім месцы яшчэ больш», — сказаў намеснік прэм'ер-міністра Ігар ПЕТРЫШЭНКА.

Намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па міжнародных справах Алег ГАЙДУКЕВІЧ выказаў думку, чаму 3 ліпеня — найважнейшы дзень у календары: «Дзень Незалежнасці — галоўнае свята. Чаму? Гэта магчымасць беларусам самім вызначаць свой лёс. То-бок мы самі вырашаем, як нам жыць, самі вырашаем, у якія інтэграцыйныя

аб'яднанні нам уступаць, мы самі вызначаем, якія будзем мы і наша краіна».

Парламентарый акцэнтаваў увагу на дасягненнях Беларусі, самае значнае з якіх тое, што мы стварылі сваю дзяржаўнасць. «Мы адбыліся як самастойная і незалежная краіна. Дасягнулі многага і пра гэта павінны гаварыць і памятаць, каб больш ніколі ў нашай гісторыі мы не пачыналі з пачатку», — упэўнены ён.

Старшыня Палаты прадстаўнікоў Уладзімір АНДРЭЙЧАНКА падкрэсліў: «Мы павінны сваёй працай, мірам, згодай, узаемаразуменнем рабіць усё, каб краіна развівалася і мы захавалі тое, што зроблена за гады незалежнасці». Уладзімір Паўлавіч і падчас свята не забывае пра работу і дадае, што самае галоўнае сёння — гэта развіццё эканомікі.

Прэм'ер-міністр Раман ГАЛОЎЧАНКА таксама падтрымаў такую думку: «Эканоміка — гэта залог дабрабыту насельніцтва, магчымасць развівацца

і ісці наперад. Няма эканомікі — няма фундамент, на якім стаіць дзяржава», — канстатаваў кіраўнік урада. Гэтымі днямі на плошчы перад Палацам Рэспублікі выступаўся тэхніка, створаная айчыннымі інжынерамі на працягу апошніх 20 гадоў. Дасягненні ў галіне машынабудавання за гэты час старшыня Саўміна назваў вялізным скачком. Ён быў зроблены на базе, якая засталася з савецкіх часоў, але мала хто сёння з постсавецкіх краін можа пахваліцца захаваннем прамысловасці і вывадзенам яе на новы якасны ўзровень.

«Беларусь фактычна не страціла ніводнага буйнога прадпрыемства. Гэта, мабыць, і ёсць адно з дасягненняў незалежнасці, — сказаў прэм'ер-міністр. — Мы перажываем складаны эканамічны перыяд. Ён звязаны з тым, што мы адкрытая, экспертаарыентаваная эканоміка, якая завязана на знешнія рынкі. Мы звыш 60 працэнтаў прадукцыі павінны рэалізоўваць

на экспарт, каб мець плацежны баланс, адпаведны нашым інтарэсам».

Але ў часы закрыцця рынкаў, па словах Рамана Галоўчанкі, мы знізілі ВУП менш, чым суседнія краіны, што валодаюць мацнейшай падушчай бяспекі. «Нам на іх фоне ўдаецца падтрымліваць больш пазітыўную карціну, а зараз мы бачым выхад на траекторыю росту. Будзем трымацца. У фундамент незалежнасці кожны павінен залажыць цаглінку на сваім месцы», — сказаў прэм'ер.

Ад сённяшніх спраў і перспектыву на заўтра прайдзем да тых, хто заваяваў нам магчымасць казаць пра выбар самастойнага шляху, — ветэранаў. **Уладзімір БАРАДЗІН, былы артылерыст, гвардыі палкоўнік** акцэнтаваў увагу на сувязі Дня Незалежнасці і лёсу сталіцы і адзначыў, што радуецца таму, як вырастае Мінск з пасляваеннага часу. «Перамога для мяне — гэта, па-першае, вызваленне горада і рэспублікі.